

Täysistunto

Keskiviikko 27.5.2026 klo 14.15—17.38

11. Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 8/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 10/2026 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt päätetään talousvaliokunnan mietinnön TaVM 10/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Talousvaliokunnan puheenjohtajan — on siellä Vilhelm Junnila, niin kulman takana, että piti oikein nousta katsomaan — esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multalalle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Tässä vaiheessa palautekeskusteluun varataan enintään yksi tunti. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Junnila, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.43 **Vilhelm Junnila ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto hyväksyi loppuvuodesta kolme energia- ja ilmastopolitiikan keskeistä suunnitelmaa: energia- ja ilmastostrategian, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman sekä pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman. Nämä suunnitelmat on toimitettu eduskunnan käsiteltäviksi valtioneuvoston selontekoina. Ilmastolain mukaiseen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmään kuuluvat pitkän aikavälin suunnitelma, keskipitkän aikavälin suunnitelma, ilmastomuutokseen sopeutumista koskeva suunnitelma sekä vielä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma.

Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla vaalikausittain valmisteltava energia- ja ilmastostrategia puolestaan kattaa energiapolitiikkaa koskevat linjaukset ja muodostaa yhdessä valtioneuvoston teollisuuspoliittisen selonteon kanssa kokonaisvaltaisen toimintaohjelman. Tavoitteena on edetä hiilineutraaliin ja myöhemmin hiilinegatiiviseen yhteiskuntaan siten, ettei hallitus omilla päätöksillään tai politiikkatoimillaan nosta kansalaisten arjen kustannuksia, heikennä elinkeinoelämän kilpailukykyä tai lisää maatalouden kustannuksia. Strategian mukaan tavoitteisiin pyritään mahdollisimman kustannustehokkaalla, vaikeuttavalla ja teknistaloudellisesti kestäväällä tavalla.

Energia- ja ilmastostrategia on sovitettu yhteen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman kanssa, jonka valmistelua on koordinoanut ympäristöministeriö. Päästökaup-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

paan kuuluvan teollisuuden ja energiantuotannon päästöjä vähentävät politiikkatoimet on määritelty energia- ja ilmastostrategiassa, ja tässä niin kutsutussa KAISUssa määritellään EU:n nykyisen päästökauppajärjestelmän ulkopuolisen, niin sanotun taakanjakosektorin päästövähennyskeinot. Maankäyttösektorin ilmastotoimet on sisällytetty energia- ja ilmastostrategiaan, ja niiden valmistelua koordinoi taas maa- ja metsätalousministeriö. Energia- ja ilmastostrategia kattaa siten kaikki kasvihuonekaasupäästöt päästökauppasektorilla, taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla sekä vielä maankäyttösektorin ja muiden alojen hiilinielut.

Tämän selonteon lähtökohtana on tavoite nostaa Suomi puhtaan energian edelläkävijäksi Euroopassa. Keskeistä on teollisuuden energiasiirtymän ja investointien edistäminen. Samalla hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut ilmastolain ja EU:n päästövähennystavoitteisiin. Nämä tavoitteet ovat myös energia- ja ilmastostrategian taustalla. Ilmaston lämpenemistä aiheuttavista kasvihuonekaasuista Suomessa noin 70 prosenttia on peräisin energian tuotannosta ja kulutuksesta, kun liikenne lasketaan mukaan. Tästä syystä energia- ja ilmastopolitiikka ovat tiiviisti kietoutuneet toisiinsa.

Talousvaliokunta tarkastelee selontekoa mietinnössään toimialansa mukaisesti. Vaikka selonteko kattaa nämä aiemmin luetellut ilmastopolitiikan sektorit, talousvaliokunnan tarkastelun pääpaino on energiapolitiikassa ja päästökauppasektorin arvioinnissa erityisesti sen vuoksi, että taakanjakosektoria ja maankäyttösektoria tarkastellaan myös erillisissä ilmastolain mukaisissa ilmastosuunnitelmissa.

Arvoisa puhemies! Energia- ja ilmastostrategia sekä valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta muodostavat kokonaisuuden, jolla vahvistetaan Suomen investointiympäristön houkuttelevuutta ja lisätään Suomeen suuntautuvia puhtaita investointeja. Energia- ja ilmastostrategian yksityiskohtaisilla linjauksilla taas varmistetaan kohtuuhintaisen puhtaan energian toimitusvarma tarjonta niin teollisuuden, elinkeinoelämän kuin kotitalouksien tarpeisiin. Teollisuuspoliittisen selonteon keskiössä on Suomen mahdollisuus lisätä voimakkaasti puhtaan sähkön tuotantoa teollisuuden kasvaviin tarpeisiin. Osana kestävää talouskasvua tukevaa kasvupakettia hallitus on päättänyt myös ottaa käyttöön määräaikaisten verohyvityksen suurille puhdasta siirtymää tukeville teollisille investoinneille.

Puhtaan siirtymän investointien tärkeyttä on entisestään kasvattanut maailmanpoliittisen tilanteen muuttuminen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja energiatoimitusten käyttö aseena on aiheuttanut geopolitiittisen kriisin, joka tekee entistäkin kiireellisemmäksi sekä EU:n että Suomen tarpeen vähentää riippuvuuttaan fossiilisista polttoaineista nopeuttamalla uusiutuvan energian käyttöönottoa, teollisuuden vähähiilistämistä ja oman valmistuskapasiteetin kasvattamista aloilla, jotka ovat strategisia siirryttäessä kohti hiilineutraalia taloutta. Tilanne on selonteon antamisen jälkeen yhä kiristynyt Yhdysvaltain ja Iranin välisen sodan vuoksi, mikä edelleen korostaa fossiilisista polttoaineista luopumisen ja kriittisten raaka-aineiden saatavuuden merkitystä.

Arvoisa puhemies! Suomen vahvuudet puhtaan siirtymän investoinneissa perustuvat puhtaaseen sähköön: viime vuonna Suomessa oli Euroopan halvin sähkö, ja fossiilisista polttoaineista irtautuminen on hyvässä vauhdissa. Vuotta aiemmin ja sen mukaisten tietojen mukaan jo 96 prosenttia sähköntuotannosta oli päästötöntä. Suomella on tämän lisäksi edelleen hyvät edellytykset lisätä uusiutuvan energian tuotantoa. Tämä muodostaa pohjan sähköä käyttävälle teollisuudelle, kuten vetytaloudelle tai metallien valmistukselle. Suomessa on tälläkin hetkellä vireillä yli 300 miljardin euron puhtaan siirtymän investoinnit, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

viime vuosi oli siltäkin osilta merkityksellinen, että vähintäänkin yli 8 miljardia näistä hankkeista valmistui.

Talousvaliokunta kiinnittää kuitenkin samalla huomiota myös asiantuntijakuulemisessa esiin tuotuun arvioon siitä, että sähköä käyttävän, valmistavan ja samalla suomalaista yhteiskuntaa laajemmin hyödyttävän korkeamman jalostusarvon teollisuuden investoinnit — eli juuri nämä aiemmin mainitut investoinnit, jotka sisältyvät tähän 300 miljardiin — eivät kuitenkaan ole toistaiseksi laajemmassa mittakaavassa päässeet käyntiin. Tämänhetkiset kulutusta kasvattavat investoinnit suuntautuvat erityisesti lämmityksen sähköistymiseen, sähkövarastoihin ja yhteiskunnan digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin, kuten datakeskukseen.

Sähköistyminen ja investoinnit teolliseen tuotantoon edellyttävät, että Suomi on houkutteleva ja ennakoitava toimintaympäristö. Tämä koskee erityisesti sääntelyä ja muita ohjauskeinoja sekä vakaata ja sujuvaa lupajärjestelmää. Poukkoileva lainsäädäntöympäristö voi johtaa kustannusten kasvuun, investointien hidastumiseen ja energian hintojen nousuun. Talousvaliokunta onkin toistuvasti korostanut myös sujuvan luvituksen merkitystä, ja esimerkiksi Sähkön hinta kuriin -kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä eduskunta hyväksyi asiaa koskevan lausuman, jossa edellytettiin, että valtioneuvosto kiirehtii hallitusohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä, jotka sujuvoittavat ja nopeuttavat puhtaan sähkön tuotannon hankkeiden viranomaisprosesseja ympäristötavoitteet huomioon ottaen. Luvituksen osalta hallitus on jo ottanut merkittäviä askeleita kohti sujuvampaa luvitusta yhden luukun asiointimallin käyttöönotolla. Talousvaliokunta pitääkin tärkeänä myös varmistaa Lupa- ja valvontaviraston toiminnan onnistunut käynnistyminen ja riittävä resursointi myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on useissa asiayhteyksissä, viimeksi keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa koskevassa lausunnossaan, arvioinut kriittisesti ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää. Valiokunta viittaa lausuntoonsa ja korostaa edelleen, että järjestelmä kaipaa virtaviivaistamista. Esimerkiksi tällä hetkellä eduskunnassa vireillä olevien kolmen ilmastopolitiikkaa koskevan selonteon, eli näiden aiemmin mainittujen, osittainen päällekkäisyys ja rinnakkainen ja osin eritahtinen käsittely ei ole omiaan antamaan kokonaiskuvausta ilmastopolitiikan kokonaisuudesta. Talousvaliokunta kiinnittää kriittistä huomiota siihen, että vaikka strategian tavoitteena ovat kustannustehokkuus ja vaikuttavuus, toimenpiteiden ja alatavoitteiden kustannuksia ja vaikuttavuutta ei juuri arvioida.

Selonteko energia- ja ilmastostrategiasta on annettu eduskunnalle vasta hallituskauden loppupuolella, minkä vuoksi sen toimeenpanoon jää vain vähän aikaa. Talousvaliokunta viittaa myös ympäristövaliokunnan arvioon siitä, että ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää tulee kehittää siihen suuntaan, että ilmastotoimien ohjausta ja seurantaa varten saadaan muodostettua tiivis, johdonmukainen ja selkeä kokonaiskuva. Tämä voi tapahtua yhdellä asiakirjalla, joka saatetaan eduskunnan käsiteltäväksi ennakoidusti. Näin voitaisiin vähentää myös erilaisten suunnitelmien aiheuttamaa hallinnollista taakkaa ja kytkeä suunnittelu muuhun valtionalouden suunnitteluun. Talousvaliokunta korostaa, että selontekojen ja niiden merkityksen kannalta on pyrittävä sekä suunnittelujärjestelmän selkeyttämiseen että selontekojen käsittelyn ajoittamiseen vaalikauden alkupuolelle.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan kannanottoehdotus on, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta, mutta eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto vaikuttaa aktiivisesti siihen, että yli 95-prosenttisesti kestävää biomassaa polttoaineena käytävät laitokset sisällytettäisiin takaisin EU:n yleiseen päästökauppaan. Valiokunta puoltaa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

että eduskunta hyväksyy kannanoton selonteon johdosta. Tähän mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle mietinnön esittelystä. — Sitten ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.53 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Kiitos talousvaliokunnan puheenjohtaja Junnilalle valiokunnan mietinnön esittelystä.

Energia- ja ilmastostrategiaan on koottu hallituksessa yhdessä sovitut ilmasto- ja energiapoliittiset toimet. Niillä parannetaan yritysten mahdollisuuksia tehdä pitkäjänteisesti investointeja edistyneeseen puhtaaseen teknologiaan. Puhdas siirtymä luo vankan pohjan talouskasvulle, työllisyydelle ja Suomeen suuntautuville investoinneille, kuten olemme saaneet viime päivinä myös lehdistä lukea. Strategia on keskeinen työkalu, kun nostamme hallitusohjelman mukaisesti Suomen puhtaan energian edelläkävijäksi Euroopassa. Strategian yksityiskohtaisilla linjauksilla varmistetaan kohtuuhintaisen puhtaan energian toimitusvarma tarjonta niin teollisuuden, elinkeinoelämän kuin kotitalouksienkin tarpeisiin. Tavoitteena on luoda toimintaympäristö, joka houkuttelee investointeja ja tukee Suomen puhtaan talouden kasvua tukien kotimaisen teknologian kehittämistä ja vientiä sekä kasvattaen samalla Suomen hiilikädenjälkeä.

Talousvaliokunta toteaa mietinnössään, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja energiatoimitusten käyttö aseena on aiheuttanut geopoliittisen kriisin, joka tekee entistäkin kiireisemmäksi EU:n ja Suomen tarpeen vähentää riippuvuuttaan fossiilisista polttoaineista nopeuttamalla uusiutuvan energian käyttöönottoa, teollisuuden vähähiilistämistä ja oman valmistuskapasiteetin kasvattamista aloilla, jotka ovat strategisia siirryttäessä kohti hiili-neutraalia taloutta. Juuri tästä on kyse. Hallituksen energia- ja ilmastopolitiikka tähtää Suomea sitovien päästövähennystavoitteiden ohella keskeisesti edellä mainitsemaani puhtaaseen kasvuun sekä Suomen energiaturvallisuuden ja omavaraisuuden varmistamiseen. Energiaturvallisuus on myös keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuusmallia.

Arvoisa puhemies! Nostan esille vielä muutaman kohdan valiokunnan mietinnöstä.

Selonteossa on kiinnitetty huomiota yleisen päästökaupan ulkopuolelle rajattujen, yli 95-prosenttisesti biomassaa käyttävien laitosten muuttuneeseen asemaan. Meidän poliittisella ja virkatasolla tehdystä aktiivisesta ja johdonmukaisesta EU-vaikuttamisesta huolimatta päästökaupassa tehdyn rajauksen myötä kaikkia biomassalaitoksia ei tällä hetkellä kohdella tasapuolisesti. Tämä on päästökaupan peruseriaatteiden vastaista. Heinäkuussa tulee seuraava yleisen päästökaupan uudistusehdotus: Suomen yhtenä keskeisenä neuvottelutavoitteena on nyt korjata tämä päästökaupan epäkohta ja varmistaa, että etenkin biope- räisen hiilidioksidin talteenottoon parhaiten soveltuvilla tehtailla on EU-sääntelyn osalta riittävät kannustimet edetä toimissaan. Pidän valiokunnan esittämää kannanottoehdotusta hyvänä.

Talousvaliokunnan mietinnössä nostetaan esille ilmastopolitiikan tavoitteet ja tilannekuva. Kuten mietinnössä todetaan, Suomi on onnistunut hyvin päästövähennyksissä. Vuoden 2024 kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria laskivat viisi prosenttia edellisvuodesta ja olivat 46 prosenttia pienemmät kuin vuonna 1990. Päästöt ovat vähentyneet erityisesti energiasektorilla. Sektorin päästöt vähenivät 6 prosenttia vuodesta 2023 vuoteen 2024, ja päästöt ovat puolittuneet vuoden 1990 päästötasosta. Suomen sähköntuotannosta 96 prosenttia ja kaukolämmöntuotannosta 87 prosenttia oli vuonna 2025 hiilidioksidiva-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

paata. Sen sijaan maankäyttösektorilla kehitys on ollut haasteellisempaa, kuten pääosassa muitakin EU-jäsenvaltioita. Muutosta selittävät etenkin puuston alentunut kasvu, Venäjän puuntuonnin loppumisen jälkeen nousseet ja sen jälkeen korkealla pysyneet hakkuutasot, turvemaametsien kasvaneet maaperän hiilidioksidipäästöt, kivennäismaametsien, maaperänielun ja karikesyötteen hiipuminen ja tämä jo mainittu Venäjän puuntuonnin hiipuminen, joka on toki alkanut jo vuonna 2008. Kuten valiokunta toteaa, hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen kokonaan kotimaisin toimin edellyttää huomattavia maankäyttösektorin nettonieluja vuonna 2035 sekä suurempia päästövähennyksiä ja teknisiä nieluja päästökauppa- ja taakanjakosektorilla.

Energiapolitiikan osalta julkisuudessa on keskusteltu sähkön riittävydestä poikkeuksellisten kylmien tammi- ja helmikuun jälkeen. Kuten valiokunta toteaa, kysymys sähkön riittävydestä liittyy sekä puhtaan energian tuotantokapasiteettiin että toimivien ja toimitusvarmojen sähkömarkkinoiden turvaamiseen. Suomen näkymä lähivuosille on kohtuullinen, mutta 2030-luvulla sähköistymisen kiihtyminen ja tuotantorakenteen lisääntyvä sääriippuvuus kasvattavat sähkön riittävyteen liittyviä riskejä erityisesti pitkien tuulettomien pakkasjaksojen aikana. Suomessa on merkittävä määrä luvitettuja uusiutuvan energian hankkeita odottamassa kysynnän kasvua. Markkinahinnat ohjaavat sähköntuotantoinvestointeja, ja hintavaihtelut viestivät tarkoituksenmukaisesti niukkuudesta. Sähkömarkkinat eivät yksin kuitenkaan riitä turvaamaan säävarmaa kapasiteettia, ja siksi hallitus valmistelee toimia toimitusvarmuuden varmistamiseksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten siirrymme puhujalistaan. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.59 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen energiajärjestelmä on muutoksessa. Muutos ei ole vain ilmastopolitiikkaa vaan ennen kaikkea turvallisuuspolitiikkaa. Venäjän hyökkäyssota on osoittanut, että energia on turvallisuutta ja huoltovarmuutta kaikkein konkreettisimmillaan. Suomi on nyt lähes kokonaan irti venäläisestä energiasta, ja tämä päätös vahvistaa koko yhteiskunnan kestävyyttä.

Arvoisa puhemies! Tämä on ennen kaikkea strateginen vahvuus. Se on turvaa kriisejä vastaan. Halpa, puhdas ja kotimainen energia on paras vakuutus niin taloudelle kuin huoltovarmuudelle. Siksi tämän strategian ytimessä on puhtaan energian erittäin suuri lisärakentaminen. Tarvitsemme lisää tuulivoimaa, aurinkovoimaa, erityisesti ydinvoimaa, merituulivoimaa ja joustavaa säätövoimaa. Talousvaliokunta on selontekoa käsitellessään korostanut, että Suomelle on erittäin tärkeää vaikuttaa aktiivisesti siihen, että yli 95-prosenttisesti kestävää biomassaa polttoaineena käyttävät laitokset sisällytettäisiin takaisin EU:n yleiseen päästökauppaan. Vain näin turvaamme puhtaan energian riittävyden myös pakkasilla ja tuulettomina hetkinä.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuus ei ole vain sähköä, se on koko energiajärjestelmän kestävyyttä. Siksi strategia sisältää vahvat kirjaukset kaasun, öljyn, lämmön ja kriittisten rakenteiden varautumisesta. Kaikki vaihtoehdot tulee selvittää ajoissa. Öljyvarastoja pidetään yllä vähintään viiden kuukauden kriisitarpeeseen. Puupolttoaineiden ja turpeen rooli huomioidaan lämmön toimitusvarmuudessa. Myös kyberturvallisuus on osa energiahuoltovarmuutta. Energiasektorin järjestelmät ovat suoraan hybridi-vaikuttamisen kohteita. Siksi sähköisen turvallisuuden vahvistaminen ja kriittisten verkkojen suojaaminen nostetaan nyt ensimmäistä kertaa strategiassa keskiöön. Tämä on oivallinen suunta Suomelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Arvoisa puhemies! Suomi on vahvassa asemassa. Meillä on puhdas sähkö, vakaat markkinat ja toimiva kantaverkko, jonka kehittämisestä pidetään huolta. Tämä houkuttelee meille lisää investointeja, jotka lisäävät työtä ja samalla vahvistavat huoltovarmuuttamme. Jokainen uusi sähköä käyttävä tehdas on samalla myös syy rakentaa lisää puhdasta sähkön tuotantoa Suomeen. Energia- ja ilmastostrategia on siis suunnitelma turvallisuudesta. Se pitää sisällään vision huoltovarmuudesta, mutta se on myös osoitus siitä, että Suomi pysyy pystyssä kriiseissä ja vaurastuu. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

17.03 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Käsittelemme valtioneuvoston selontekoa kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta. Aihepiiri on mielenkiintoinen, ja se herättää vahvoja tunteita suuntaan ja toiseen ihan ymmärrettävästikin. Suomi on sidottu viime hallituskaudella äärimmäisen kunnianhimoiseen hiilineutraaliuustavoitteen vuodelle 2035. Olisimme voineet aivan hyvin kulkea tässä muun EU:n vanavedessä ja tähdätä vuoteen 2050, joka on huomattavasti realistisempi tavoite ja antaa yhteiskunnalle paremmin aikaa kehittyä ja valmistautua tulevaan.

Arvoisa puhemies! Tässä kun nyt kuitenkin ollaan, niin strategiat ja selonteot ovat sen mukaisia. Katsotaan eteenpäin. Jos todella tahdomme saavuttaa hiilineutraaliuden tässä jatkuvasti sähköntarvettaan kasvattavassa yhteiskunnassa, on avain nähdäkseni ydinvoimassa. Vaikka ydinvoiman 80-lukulaisesta demonisoinnista ollaankin päästy jo vihdoin eteenpäin, ei se silti ole vielääkään mediaseksikäs energiatuotannon muoto. Jotain sieltä Tšernobylistä on jäänyt kummittelemaan ihmisten takaraivoihin. Onneksi tällä hallituksella on ydinvoimaan positiivinen suhtautuminen, ja sen kyllä tästä selonteostakin voi helposti todeta.

Tuulivoimaa hehkutetaan jatkuvasti kaikkialla. Samalla kuitenkin unohdetaan mielellään kaikki se haitta ympäristölle, luonnolle ja ihmisasutukselle, mitä juuri tuulivoimalat aiheuttavat. Lennolla Vaasaan tulee katsottua ikkunasta valtavia tuulivoimapuistoja, joiden alta on parturoitu suuret määrät hiilinieluja, aivan samoin kuin siirtolinjojen alta. [Timo Harakka: Menkää junalla!] Tiedä sitten, saimme lukea talvella suurimpaan sähkönkulutuksen aikaan, että joissakin voimaloissa siivet olivat jäätyneet. Ja hiljattain laskin Vöyryn tuulivoimapuistoa ohittaessani, että jopa neljän myllyn siivet olivat paikoillaan, vaikka olikin tuulinen päivä.

Arvoisa puhemies! Datakeskukset ovat herättäneet keskustelua, ja ne kyllä huolestuttavat minuakin. Ne ovat melkoisia sähkösyöppöjä, ja pelkona tietysti on, että merkittävästi lisääntynyt sähkönkulutus vailla korvaavaa energiantuotantoa samassa suhteessa saattaa heijastua kuluttajahintoihin. Lappeenrannan LUT-yliopiston tutkijat vaativat maanantaina datakeskuksille velvollisuutta sekä rakentaa varavoimaa että rahoittaa runsaasti uutta uusiutuvaa sähköntuotantoa. Tästä olen täysin samaa mieltä, eli datakeskuksia tulisi velvoittaa omavaraisuuteen sähkön suhteen. Edustaja Vestman taisikin laatia lakialoitteen datakeskuksiin liittyen. Jos tavoitteena on pitkällä aikavälillä sähköistää esimerkiksi liikenne ja kenties maatalouskin joskus todella pitkän ajan kuluttua, tarvitaan Suomeen runsaasti sähköntuotantoa. Muussa tapauksessa olisimme tuontisähkön varassa ja kuluttajahinnat jatkuvasti nousupaineessa. Sydäntalven pakkasjaksoja en haluaisi muistella kesäisenä päivänä, mutta ne tulee pitää kirkkaana mielessä, kun strategioita luodaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Arvoisa puhemies! Suomi on pitkien välimatkojen maa, jossa sähköautoilu ei ole pitkään aikaan vielä joka pojan ilo vaan edelleenkin aivan liian kallista. Niin kauan kuin näin on, ja mikäli mitään uutta ja mullistavaa teknologiaa ei nopeasti yleisty, on polttomoottoriautot usein ainoa mahdollisuus pyörittää tavallista arkeaan Kehä kolmosen ja suurten kasvukeskittymien ulkopuolella ja toki sisälläkin. Siitä tosiasiaista emme pääse yli emmekä ympäri. Elämän täytyy olla mahdollista haja-asutusalueilla, puulämmitteisten pesien ja kiukaiden valta-alueilla ilmastotoimien tarpeellisuudesta huolimatta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

17.08 Johannes Yrttiaho vas: Puhemies! Pääministeri Petteri Orpon hallitus on nostanut energia- ja ilmastostrategian keskiöön energiajärjestelmän ja teollisuuden sähköistymisen, järjestelmäintegraation, vetytalouden, teknisten nielujen investoinnit, merituulivoiman sekä ydinenergian investoinnit. Strategian lähtökohtana on teollisuuden puhtaan siirtymän vauhdittaminen, ei enää ilmastonmuutoksen hidastaminen ja pysäyttäminen kuten edellisessä strategiassa. Hallituksen lähtökohta on pikemminkin varmistaa suuryhtiöiden voitot sen sijaan, että yhtiöille asetettaisiin velvoitteita ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Orpon hallitus sysää toimimattomuudellaan seuraavalle hallitukselle lähes mahdottoman ilmastopoliittisen urakan.

Vaikuttava ilmastopolitiikka edellyttää yksityisen rahan kanavoimista ja lisäksi julkisen vallan taloudellisten ohjaukeinojen käyttöönottoa, joita tässä selonteossa ei ole esitetty. Ilmastotoimien rahoitusta estää osaltaan myös voimakas sotilasmenojen lisääminen ja Pohjois-Atlantin liitto Naton viiden prosentin bruttokansantuotetavoitteen hyväksyminen Suomenkin tavoitteeksi. Se merkitsee, että paitsi hyvinvointivaltion rakenteet myös ilmastonmuutoksen vastaiset toimet vaarantuvat vakavasti.

Puhemies! Nopeaan ja laajamittaiseen teollisuuden ja yhteiskunnan sähköistymiseen liittyy myös mittavia ongelmia. Hallituksen strategiassakin todetaan, että vetytalouden, datakeskusten ja sähköpolttoaineiden tuotannon mahdollinen nopea laajeneminen saattaa johtaa energian kokonaiskulutuksen ja talouskasvun välisen kytkennän voimistumiseen nykyisestä.

Puhemies! Sähköistymisen ohella vähintäänkin yhtä keskeistä olisikin energian kokonaiskulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuuden lisääminen. Muun muassa tässä mielessä datakeskuksiin liittyviä haasteita ei ole noteerattu riittävästi hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa. Kaikista Euroopan datakeskusinvestoinneista peräti kymmenen prosenttia on suunnitteilla Suomeen, mikä tarkoittaa toteutuessaan valtavaa sähkönkulutuksen lisääntymistä. Datakeskusinvestoinnit tulevat syömään sähköä ja sähköliittymiä muilta, kansantaloudellisesti hyödyllisemmiltä vihreän siirtymän investoinneilta.

Datakeskukset eivät rakentamisensa jälkeen juurikaan tuota taloudellista toimeliaisuutta Suomessa. Suurin osa suunnitteilla olevista datakeskushankkeista pyrkii käyttämään olemassa olevaa vakaata sähköntuotantoa. Tällä on merkittäviä seurauksia perusvoiman saatavuudelle. Koska datakeskukset eivät jousta sähkönkulutuksessaan, kuluttajat päätyvät todennäköisesti maksamaan niukaksi käyneestä sähköstä hyvin korkeaa hintaa.

Koska datakeskukset vaativat sähköä tasaisesti vuorokauden ympäri, perusvoimaa on oltava riittävästi. Käytännössä tämä tulee todennäköisesti johtamaan paineeseen lisätä ydinvoimaa, johon liittyy sitten puolestaan muita merkittäviä yhteiskunnallisia ja ympäristöllisiä ongelmia. Suomeen rakenteilla olevat uudet datakeskukset vaativat arviolta kah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

den ydinvoimalan verran sähköä. Uusi ydinvoima on paitsi erittäin kallista myös ongelmallinen energiantuotantomuoto turvallisuuden, ydinpolttoaineen hankinnan ja jätteen kannalta. Ydinvoima on lisäksi suurten energiayhtiöiden hallinnassa ja tarkoittaa lisääntyessään hyvin keskitettyä energiajärjestelmää ja energiamarkkinaa. Se on iso ongelma kuluttajien oikeuksien ja aseman, markkinakilpailun, toimitusvarmuuden sekä energiapolitiikan päätöksenteon demokraattisuuden näkökulmasta.

Puhemies! Datakeskushankkeiden sääntely on keskeisessä asemassa sähkönkulutuksen kasvun hillitsemisessä. Kun sähkönkulutus lisääntyy merkittävästi, tulisi datakeskusyhtiöltä edunsaajina edellyttää kompensatiota yhteiskunnalle niiden aiheuttamista haittavaikutuksista. Luontevimmin tämä tapahtuu tietysti kireämmän verotuksen avulla. Lisäksi datakeskukset tulisi tietenkin velvoittaa omiin sähköntuotantojärjestelyihin. Suomen konesalihankkeista hyötyvät ensisijaisesti niitä omistavat digialusta- ja tekoöly-yhtiöt sekä energiayhtiöt. On hyvin kyseenalaista, tuovatko suurien digijättien datakeskukset lainkaan hyötyä Suomen taloudelle ja yhteiskunnalle niiden rakennusvaiheen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Ehdotan lopuksi, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 2 mukaisen kannanottoehdotuksen. — Kiitos.

17.13 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Yrttiahon tekemää kannanottoehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

17.14 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Sanotaan, että hyvää kannattaa odottaa. Hallituksen ilmastotekojahan on odotettu nyt koko kausi, ja aina kun niitten perään on kysely, on sanottu, että sitten näissä ilmastosuunnitelmissa — energia- ja ilmastosuunnitelmissa, pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmissa ja muissa ilmastosuunnitelmissa — nämä tullaan kertomaan. No, nyt meillä on todellakin käsittelyssä... [Puhelin soi] — Ahaa, sen voi varmaan viedä tuonne ulkopuolelle. Kiitos. — Nyt meillä todellakin on käsittelyssä tämä energia- ja ilmastosuunnitelma ja itse asiassa huomenna sitten tämä pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma. Täytyy sanoa, että odottelu on siinä mielessä kyllä ollut turhaa tai ei ole ollut kannattavaa odotella, koska näissä suunnitelmissa ei nyt todellakaan ole näitä toimia, mitä tarvittaisiin.

Orpon hallituksen energia- ja ilmastostrategian päivitys on pettymys, sillä se ei kuvaa sitä selkeää polkua ja askelmerkkejä, mitä tarvittaisiin, jotta me saavutettaisiin ilmastotavoitteet, vaan se on kokoelma poliittisesti värittyneitä toimenpiteitä, joista erimielinen hallitus on saavuttanut jonkinlaisen yhteisymmärryksen. Tähän strategiaan ei liity kustannus—vaikuttavuus-vertailua, tai siinä ei ole arviota saatavista hyödyistä. Selonteossa liitteenä oleva päästövelan korjausohjelma on irrallaan strategiasta, eikä siihen edes viitata strategiaa koskevassa tekstissä, vaikka päästövelan korjausohjelma on ollut se yksi työkalu, mistä hallitus on kertonut, että siinä nyt sitten kerrotaan, miten varmistetaan, että pääsemme ilmastolain mukaiseen hiilineutraalisuustavoitteeseen 2035. Nyt kuulu ilmastolain mukaisen tavoitteen ja tämän politiikkaskenaarion välillä on 34 megatonnia, eli niinkin paljon toimia tarvittaisiin lisää, ja valitettavasti näissä suunnitelmissa niitä ei nähdä.

Hiilineutraalisuustavoite on mahdollista saavuttaa kansantalouden näkökulmasta tasapainoisesti jopa sitä kasvattaen, mutta tämä strategia ei kuitenkaan osoita suuntaa eikä tahotilaa kohti taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää tulevaisuutta, jossa pääs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

tövähennystoimien ja puhdistuvan teollisuuden myötä syntyy työtä ja hyvinvointia. Hallituksen haparointi ilmastopolitiikan linjassa ei myöskään ole kotimaisten vahvasti ilmastotavoitteisiin sitoutuneiden yritysten etu. Poukkoileva ja epäjohdonmukainen politiikka lisää investointiriskiä, se viivästyttää investointeja, nostaa rahoituskustannuksia ja heikentää Suomen houkuttelevuutta suhteessa muihin EU-maihin.

Suomen ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää fossiilisten ja prosessiperäisten päästöjen tehostettua alasajoa päästökauppa- ja taakanjakosektoreilla sekä toimia luonnon ja teknologisten nielujen voimistamiseksi niin, että Suomi on hiilineutraali 2035 ja negatiivisilla päästöillä pian sen jälkeen.

Päästökauppahan sinänsä on toimiva järjestelmä, ja kiitos EU:n, että meilläkin päästöt sitä kautta ovat vähentyneet. Ongelmallisimmat kohdathan ovat tällä hetkellä taakanjakoa erityisesti maankäyttösektori. Taakanjakosektorin päästöjen osalta avainasemassa on liikenteen päästöjen sekä työkoneiden ja erillislämmityksen päästöjen vähentäminen.

Tässä strategiassa todellakaan ei linjata riittävästi toimia päästövähennyksen saamiseksi, ja niillekin toimille, mitä tässä todetaan, ei ole osoitettu riittävä rahoitusta. Ilmastotavoitteeseen pääsy vaatisi tehokkaita taloudellisia ohjauskeinoja. Ne tästä puuttuvat, ja näitä ohjauskeinoja pitäisi suunnata erityisesti maankäyttö-, liikenne- ja työkonesektoreille.

Hallitus korostaa taloudellista tiukkuutta ja kuria, mutta valitettavasti tämä ei näy millään tavalla ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa, vaan päinvastoin se on hyvin höveliä. Saattajalle maksetaan edelleenkin, fossiilisten tukia on lisätty ja fossiilisten hintaa alennettu, ja sitten julkisella rahalla vielä siivotaan sotkut. Kyllä taloudellisia ohjauskeinoja ehdottomasti pitäisi pystyä paremmin hyödyntämään myös taakanjako- ja maankäyttösektorilla, koska kokemukset nimenomaan päästökauppasektorilta näyttävät sen, että kun hiilellä on hinta, niin se vähentää päästöjä.

Todellakin energiasektorilla olemme hyvin onnistuneet päästöjä vähentämään, mutta valitettavasti maankäyttösektorilla on menty aivan toiseen suuntaan, ja sen takia energia-sektorin hyvä työ on valunut hukkaan, jos katsotaan kokonaistavoitetta. Ehdottomasti maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma tulisi päivittää. Kun maankäyttösektorista on puhuttu, niin hallitus usein haluaa muistuttaa siitä, että nielujen romahdushan kävi jo viime kaudella, ja se on totta. Silloinhan loppukaudella hiilinielujen pelastuspaketti luotiin, mutta nyt tämä hallitus ei ole tehnyt minkäänlaisia toimia maankäyttösektorin vahvistamiseksi — päinvastoin ensi töikseen [Puhemies koputtaa] se peruutti jo päätetyistä toimista. Sen takia maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma tulisi päivittää, koska on ihan selvää, että tämän muutoksen myötä nykyinen suunnitelma ei ole enää ajantasainen.

Tässä lopuksi, puheenjohtaja, vielä haluan esittää hyväksyttäväksi seuraavan kannanoton, joka on vihreiden ja SD:n yhteinen, elikkä vastalauseen numero 1 kannanottoehdotuksen, jossa on kaksi kohtaa. Toisessa edellytetään sitä, että kansallinen energia- ja ilmastostrategia päivitetään vastaamaan EU:n 2030 tavoitteita ja kansallista 2035 ilmastotavoitetta siten, että strategia kohdentuu selkeästi energiantuotannon ilmastovaikutuksiin sekä energiaturvallisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamiseen kustannustehokkaasti. Ja kohta 2: ”Eduskunta edellyttää, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on päivitettävä viipymättä maankäyttösektorin toimenpiteiden vahvistamiseksi.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

17.21 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen energia- ja ilmastostrategian päivitys ei ole strategia sanan perinteisen merkityksen mukaisesti, se kun ei kuvaa selkeää polkua ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi eikä toimenpiteitä seuraavien vuosien keskeisten päästövähennysten saavuttamiseksi. Strategiassahan tavanomaisesti vertaillaan kustannusvaikuttavuutta ja arvioidaan saavutettavia hyötyjä.

Ilmastolaki edellyttää tällaisen strategian tekemistä, mutta kun tämä strategia ei edes tähtää hiilineutraaliuteen, niin joku voisi sanoa sen olevan ilmastolain vastainen. No, se hän ei ole sikäli yllätys, koska hallituksessa on sellaisia voimia, jotka ovat tiukasti vastustaneet kaikkea fossiilisesta energiasta ja näin ollen myöskin Venäjän vaikutusvallasta vapautumista, vastustaneet puhtaan energian investointeja, joita suomalainen elinkeinoelämä on kaukonäköisesti kuitenkin tukenut, nimittäin hiilineutraalisuustavoite voi olla Suomen kansantalouden tärkein kasvutekijä, kun ilmastoteollisuuden vienti entisestään lisääntyy. Tunnen sympatiaa ministeri Multalaa kohtaan, kun tätä tietoa ei kuitenkaan ole saatavissa tästä paperista, joka ei kerro, kuinka päästövähennystoimien ja puhdistuvan teollisuuden myötä syntyy työtä, hyvinvointia ja talouskasvua Suomeen ja Eurooppaan.

Valiokunnan puheenjohtaja Junnilan puheenvuorosta yhdyn ehdottomasti sanapariin ”poukkoileva politiikka” ja myöskin sen aiheuttamaan haittaan. Hallitushan luopui aikanaan terveystuloverosta saadakseen Fazerin karkkitehtaan Lahteen. No, tämä Musta Pekka siirrettiin sitten datakeskusten verotukseen. 30 miljoonan säästöstä uhkasi tulla miljardivahinko, kunnes hallitus päätti luopua siitäkin. En ole enää osannut seurata, mihin käteen tuo Musta Pekka on seuraavaksi joutunut, mutta luulisin, että pitkäaikaistyöttömät ovat sen Mustan Pekan saaneet, kuten niin kovin usein.

Yksi huomio vain datakeskusten sähkönkulutuksesta: On kiinnostavaa havaita, että tämä poliittinen jana onkin oikeastaan ympyrä, eli peräkkäiset perussuomalaisten ja vasemmistoliittolaisen puheenvuorot olivat identtisiä pelotellessaan kotitalouksia sähkön vähentymisellä ja sähkölaskun kasvamisella. Onkohan edustaja Yrttiaho perussuomalaisten tavoin sitä mieltä, että sähköautoihin siirtymistä pitää hidastaa? Niin, ehkä he olisivat kuulleet joskus uusiutuvasta energiasta. Uusiutuvahan tarkoittaa juuri sitä, että se uusiutuu.

Euroopan halvimman tai toiseksi halvimman sähkön hinnan kääntöpuoli on se, että tuotanto ei ole houkuttelevaa. Toissa päivänä sähkön kuluttajahinta oli miinuksella. Tässä tapauksessa kysyntä luo tarjontaa. Suomessa on jo luvitettu tuplasti se tuulivoimakapasiteetti, joka nyt on käytössä, ja potentiaali on peräti kymmenkertainen. Siksi on hyvin vahingollista pelotella kotitalouksia kallistuvalla sähköllä, kun sen tuotanto voi kasvaa vähintään kysynnän mukaisesti.

Korostan sitä, että datakeskuksilta on edellytettävä vastuuta energiantuotannosta, siirtoyhteyksistä, varavoimasta, kysyntäjoustopuolesta. Hassua kyllä, yhdet merkittävimmät päästövähennykset on aiheutettu sillä — vähän ehkä puolivahingossa — kun datakeskusten hukkalämpöä on hyödynnetty päästöttömänä, polttoa korvaavana kaukolämpönä. Microsoft tulee lähivuosina lämmittämään 40 prosenttia Espoon asunnoista. Tämä on muuten suomalainen innovaatio, maailmalla ihailtu ja tulossa ilmeisesti myöskin EU:n vaatimukseen. Korostan siis sitä, että vaikka datakeskusinvestoinnit ovat tervetulleita, Suomella on varaa ja velvollisuus asettaa tiukat ehdot, vaativat ehdot, energiaturvallisuuden takaamiseksi.

Pitemmittä puheita: kannatan edustaja Mikkosen esittämää vastalauseita ja sen kannanottoehdotuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida? [Sari Multala: Kiitos, mielelläni!] — Olkaa hyvä.

17.25 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Minä olen pa-
hoillani, että ei näköjään niin kovin paljon tämä keskustelu vaikuta kiinnostavan. Kiitos,
että edustaja Harakka täällä vielä hetken aikaa on ja ehkä kuulee sitten näitä vastauksia,
joissa tässä muutamaa kysymystä voisinkin kommentoida.

Tässä oli tosiaankin valiokunnan puheenjohtaja. Ehkä ensin totean vielä, kun en tuossa
ensimmäisessä vastauspuheenvuorossani sitä todennut, että nyt todellakin olemme jo tart-
tuneet toimeen siinä, että tätä ilmastolain mukaista ja sen ulkopuolelta tulevaa suunnittelu-
järjestelmää tullaan päivittämään niin, että seuraavalla hallituksella, kuka ikinä siellä sit-
ten istuukin, olisi jo hallitusneuvotteluissa mahdollisuus päästä kaikkeen siihen tietoon,
joka tarvitaan päätöksen tekemiseksi. Tällä tavoin tehtynä tämä on aika haastava tehtävä,
kun meillä on sinällään sitova ilmastolaki, että ensin päätetään ikään kuin toimista ja sitten
katsotaan, mihin se riittää. Toisinpäin olisi parempi: että olisi kaikki tarvittava tieto ja ske-
naarioanalyysit olemassa jo hallitusneuvotteluissa. Sitä työtä tehdään jo työ- ja elinkein-
oministeriössä ja tietenkin myös ympäristöministeriössä.

Näistä muista huomioista:

Meillä on käynnissä kyllä työ datakeskusten eri mahdollisuuksista osallistua sähkönkul-
lutuksen ja -tuotannon joustoon. Itsekin ajattelen täysin samoin kuin tässä edustaja Harak-
ka, että kyllä tämä kysyntä on nimenomaan se, joka tuo sitten sitä tuotantoa. Näinhän on ta-
pahtunut tähän asti, ja näin tulee tapahtumaan myös jatkossa, koska meillä on tällä hetkellä
jo liittymäkyselyitä. Kun katsotaan niitä, niin valtavasti enemmän on tuotantoliittymäky-
selyitä kuin sitten kysyntäliittymäkyselyitä. Se kertoo siitä, että heti kun kysyntä kasvaa,
niin lisää tuotantoa kyllä tulee.

Enemmänkin on sitten kyse siitä, että kun meillä on tämä siirtoverkko siinä mielessä
epätasapainossa, että meillä tuotantoa on enemmän tuolla pohjoisessa Suomessa ja Länsi-
Suomessa ja sitten kysyntää ja kulutusta ja toki liittymäkyselyitäkin enemmän täällä ete-
läisessä, Itä-Suomi on aika lailla tasapainossa, niin siinä on yhteensovittamista, että tämä
saadaan pysymään jatkossakin tasapainossa. Meillä on siltikin Suomessa Euroopan vahvin
kantaverkko ja siirtoyhteydet, eli meillä vielä ei olla ongelmissa, mutta sen vuoksi myös
teemme tätä työtä tässä, että tämä joustavuuselementti siellä myös olisi jatkossa mukana, ja
siinä mielessä on tartuttu tähän työhön.

Sitten haluan tässä myös vasemmistoliiton Yrttiaholle todeta, että kyllä sähköistyminen-
hän on nimenomaan vastaus päästöjen vähentämiseen. [Timo Harakka: Näin on!] Se ei ole
ongelma. Se on yksi syy siihen, että kun esimerkiksi teollisuus sähköistyy tai liikenne, niin
myöskin sähkön kysyntä kasvaa, ja sitä vasten syntyy sitten uutta tuotantoa ja myös ydin-
voimaa, kun me sitä tähän maahan haluamme. Niin käsittääkseni kyllä kaikki muut puolue-
et — nyt olin hieman yllättynyt, että vasemmistoliitto näytti täällä jopa vähän vastustavan
ydinvoimaa, kun olen käsittänyt, että Suomessa on laaja kannatus uudelle ydinvoimalle ja
myös lisärakentamiselle. Se voi nykyään olla uusien teknologioiden myötä myös hajautet-
tua tuotantoa. Joka tapauksessa sitäkään ei synny, jollei ole uutta kysyntää. Eli kysynnän
pitää kasvaa, jotta voi syntyä uutta tuotantoa. Muutenhan ei ole ketään, kenelle myydä sitä
sähköä.

Sen vuoksi en usko siihen, että tämä olisi lainkaan huono asia, vaan päinvastoin se on
hyvä asia, koska me haluamme myös lisätä ydinvoiman suhteellista osuutta energiapaletis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

sa. Sitten toisaalta myös niin, että kun hinta vaihtelee, mitä on tietenkin — ymmärrän hyvin — kuluttajien kannalta välillä vaikea ymmärtää ja mihin ehkä varsinkin sopeutua, niin sekin jo itsessään aiheuttaa sen, että syntyy erilaisia varastointi- ja joustoratkaisuja, ja toisaalta sitten heidän, joilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa omaan kulutukseen, kannattaa aina ottaa sähkön kiinteähintainen sopimus.

Sitten totean myöskin sen, että energia- ja ilmastostrategiahan ei ole ilmastolain mukainen asiakirja. Tämä on ikään kuin erillinen paperi, joka tehdään sen vuoksi, että kaikki nämä muut suunnitelmat ovat ikään kuin yhden sektorin juttuja. Eli meillä on keskipitkän aikavälin suunnitelma, joka on ilmastosuunnitelma, joka on taakanjakosektorilla. Sitten meillä on tämä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, joka on maankäyttösektorille. Tätä päästökauppasektoria toki seurataan aina, mutta tämä yhteensovittaa sitten nämä kaikki eri sektorit, ja siitä saadaan ikään kuin se kokonaiskuva.

Sitten, jotta ei tulisi väärää mielikuvaa: Kyllä me teemme toimia myös maankäyttösektorilla ja laitamme sinne myös rahaa, mutta totta kai on selvää, että siellä se vaje on suurempi ja sen vuoksi myös lisätoimia tullaan tarvitsemaan, toki myös lisää parempaa tietoa, koska on ihan selvä, että päätöksenteon pitäisi perustua parhaaseen mahdolliseen tietoon. Sitten Euroopan tasolla taas toisaalta on hyvin tärkeätä, että maiden välillä voidaan luotettavasti vertailla näitä asioita keskenään, jotta ei käy niin, että velvoitteita noudatetaan hie-man eri tavoin ja sitten joitakin maita siitä palkitaan ja toisia rangaistaan. Tämä työ on käynnissä, ja meillähän on varattu myös rahoitusta tähän, että me parannamme tätä ilmastoseurannan järjestelmää ja erityisesti hiilinielujen seurantajärjestelmää maankäyttösektorilla. Sieltä ensimmäisiä tuloksia nyt odotetaan tämän vuoden lopulla, joten sieltäkin varmasti myös tulevan vuoden hallitusneuvotteluita varten saadaan parempaa tilannekuvaa ja tietoa ja samalla tavoin myös Eurooppaan vietäväksi ajatuksia ja suunnitelmia.

Sen vielä haluan tähän loppuun todeta, arvoisa puhemies, kun nyt ei ole valtavaa ruuhkaa puheenvuoroista, että me todellakin teemme valtavasti vaikuttamistyötä Euroopassa. Se, että monet kustannusvaikuttavimmat ilmastotoimet tapahtuvat Euroopassa, on se syy siihen, miksi me sitä vaikuttamistyötä tietysti myös siihen suuntaan teemme, ja myös se, että yritysten investointiympäristö säilyy mahdollisimman vakaana ja sisämarkkinat mahdollisimman hyvin toimivina, koska on ihan päivänselvää, että me haluamme, että Eurooppaan suuntautuu puhtaita investointeja jatkossakin. Se, että yritykset investoivat Suomeen, ei ole mitenkään ristiriidassa sen kanssa, että me teemme täällä myös vaikuttavaa ilmasto-politiikkaa, [Timo Harakka: Päinvastoin!] päinvastoin. Kasvu- ja ilmasto- ja energiapolitiikka voivat hyvin kulkea käsi kädessä, ja Suomihan on jo osoittanut tämän siinä, että meillä vaikkapa nyt viime vuonna investointien määrä oli Euroopassa kasvanut varmasti-kin eniten, mutta me olimme myös erittäin korkealla siinä taulukossa, olimmeko jopa ykkösenä. Sitten samaan aikaan meillä myöskin talous on kääntynyt kasvuun ja päästöt vähentyvät edelleen. Eli kyllä, tämä on mahdollista, ja tätä työtä tietysti haluan jatkaa.

Nyt meillä vaikuttamisen kohteena on sitten Euroopassa tämä tuleva ilmastoarkkitehtuuri vuodesta 2030 eteenpäin, ja se työ on käynnissä. Se onkin sitten haastavampi harjoitus. Kun aletaan kuitenkin olla onnistuneita koko Euroopassa siinä, että aidosti päästöt vähenevät, niin sitten niiden loppujen päästöjen vähentäminen on toki aina vain haastavampaa, mutta sekin on mahdollista, kunhan pidetään suunta kirkkaana ja myös ohjauskeinot selkeinä, jotta yritykset sitten voivat luottaa siihen, että investointeja puhtaisiin teknologioihin kannattaa tehdä. Suomi voi todellakin olla tässä myös kokoaan suurempi, kun me

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

pystymme tarjoamaan — tai siis meidän yritykset pystyvät tarjoamaan — näitä ratkaisuja myös maailmalle.

Yksi hyvä asia on myös se, että Eurooppahan nykyään tekee, EU tekee, siltä pohjalta kauppasopimuksia eri maiden kanssa, kuten Intian tai vaikkapa Mercosurin Etelä-Amerikan, että ne perustuvat siihen, että nämä kohdemaat ovat myös sitoutuneet ilmastopolitiikkaan ja Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja myös niiden toimien tekemiseen. Nyt jo sillä, että Eurooppa myöskin perii tällaista hiilimaksua rajoillaan, on ollut vaikutusta siihen, että vaikka Intiassa on jo lähdetty suunnittelemaan sitä, että sielläkin päästöistä aletaan vähitellen maksamaan hintaa. Hekin haluavat olla mukana kehityksessä.

Tämä on nykyään myös osa meidän turvallisuuspolitiikkaa, koska usein puhdas energiantuotanto on myös kotimaista energiaa, oli se sitten tuotettu täällä Suomessa uusiutuvasti tai vaikkapa Intiassa. Eli tällä tuetaan myös tämmöistä kokonaisturvallisuutta ja omavaraisuutta vahvasti. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

17.34 Timo Harakka sd: Kiitos, puhemies! Haluan kiittää ministeri Multalaa paitsi kärsivällisyydestä myöskin siitä, että osoitatte tätä tinkimätöntä ja johdonmukaista linjaa siinä, että päästövähennykset ja hiilineutraalisuustavoite ovat itse asiassa suomalaisen kasvun ja hyvinvoinnin tae pikemminkin kuin sen este. Siksi haluan siihen kannustaa varsinkin tilanteessa, jossa kaikki lähiympäristössänne eivät ole tästä samaa mieltä.

Haluan tässä vain todeta sen, että kukaan ei ole halunnut esimerkiksi edellisessäkään hallituksessa sitä, että meillä olisi näin monimutkainen ja monen päällekkäisenkin raportoinnin mukainen ilmastoraportointi, vaan kyllä siinä on edelleen sitten eri ministeriöiden väliset ikään kuin reviirien ajatukset pakottaneet siihen tilanteeseen, että näitä näin monta on. Uskon, että todellakin ajan kuluessa tästä alkuperäisestä reviirivartiosta päästään lähemmäs sitä ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän ehkä alkuperäisintä ajatusta siitä, että tämä olisi yhteinen yhteiskuntapolitiikan tavoitteenasetanta, eikä niin, että eri sektorit ikään kuin puuhaavat omiaan.

Osasyyhän tähän tietenkin on juuri tämä eurooppalainen ajattelutapa, joka on jakanut nämä ilmastotoimet sitten taakanjakosektoriin ja maankäyttösektoriin ja niin edelleen, mikä sitten on aiheuttanut meille ongelmia tietenkin sen mielekkäimmän ja kustannusvaikeimmimman ilmastopolitiikan rakentamisessa, koska siihen kullekin on asetettu omat tavoitteensa. Tiedän kokemuksesta, että esimerkiksi liikennesektorin päästövähennykset ovat huomattavasti kalliimpia kuin maankäyttösektorin päästövähennykset, mutta niin kauan kuin niitä pidetään erillään eikä toimita samaan suuntaan, ei päästä parhaaseen lopputulokseen.

Vielä ehkä pöytäkirjoja varten on pakko korjata sellainen virheellinen väite sähköautolun kustannuksista: On aivan selvää, että sähköautoilu on käyttökustannuksiltaan huomattavasti monin verroin edullisempaa kuin perinteinen polttomoottoriautoilu. Tosiaan toissa päivänähän autoa sai siis ladata käytännössä ilmaiseksi, kun sähkön hinta oli niin matalalla. Jokainen paljon autoa käyttävä, myöskin haja-asutusalueilla, on päässyt jo pikkuhiljaa siihen tilanteeseen, että vaikka ehkä hankintahinta on edelleen himpun korkeampi kuin polttomoottoriautolla — joiden hankintahinta laskee juuri sen takia, että niitä ei kohta kukaan enää halua — niin päivittäisessä käytössä ne säästävät oman hintansa varsin nopeasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Vielä aivan loppuun, arvoisa puhemies, havainto siitä, että on aivan merkityksellistä tietenkin se, että kauppasopimuksessa käydään tätä keskustelua myöskin ilmastotoimista kaikkien osapuolien kanssa. Ikävintähän on tietysti se, että meidän kaikkein tuorein kauppasopimus on tehty maan kanssa, joka on irtautunut Pariisin ilmastosopimuksesta, eli Yhdysvaltain kanssa, mutta ehkä me muu maailma sitten koetamme pitää edistyksen lippua korkealle. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.